

NR. 3
1972

TÄHEKE

TADŽIKI NSV

Tadžikistan — see on mäed ja stepid nende mägede vahel. Mäed oma looduslikult kidura taimestikuga. Ning vee järele janunevad viljakad stepid. Aga Tadžikistan — see on ka tadžikid, kes nendesse mägedesse ja steppidesse oma eluasemed püsti pannud. Kodu hoiab kinni. Kodus annab alati midagi paremini teha kui senini tehtud. Nõnda on tadžikk paljudele oma steppidele elu andnud. — On steppidesse kanalite kaudu vee toonud. Nii et stepis hakkas kasvama puuvill, mis meid katab. Nii et stepis hakkas kasvama vili, mis meid toidab. Ja on päris loomulik, et inimene ikka paremini elada tahab. Tahab, et tal oleksid ilusad rõivad. Tahab, et ta toidulaud ikka rikkalikumaks muutuks. Nii mõtlevad tadžikidki. Selle viisaastaku jooksul plaanitsevad nad veel tervelt seitsmekümnele tuhandele hektarile stepimaale elustavat vett anda. Plaanitsevad suurendada puuvillakasvatust ja teraviljatoodangut.

Aga tadžikid on vaadanud ka üles mägede poole ning mõelnud: «Kas ei saaks neid mägesidki vilja kandma!» Sai! Aastatepikkuste katsetuste tulemusena aretasid teadlased sidrunisordid, mis karmi mägikliimat vapralt kannatavad. Aastatepikkuste katsetuste tulemusena aretasid teadlased niisuguse nisusordi, mida varsti päris pilvede alla külma kätte võib külvata. Nüüd mõtlevad teadlased, kuidas apelsinipuid, õunapuid, viigipuid ja pirnipuid pilvede alla kasvama panna...

Tähepidu

JÜRI RANT

«Tere, lasteaialapsed!» ütles punase kaelarätiga poiss. «Täna tulid teile külla oktoobrilapsed. Aga mis nad kingiks tõid, seda proovige õige ära arvata.»

Lasteaialapsed ajasid silmad suureka. Nüüd nad said aru, miks kõik külalised hoidsid ühte kätt selja taga. Ju seal need kingid siis olid. Aga missugused ometi! Et seda ära arvata, oli vaja natuke maad kuulata.

«Kas need on tarvilikud asjad!» uuris lasteaialaps Pilvi.

«Oi, need on väga tarvilikud asjad.»

«Kas need on elusad asjad!» päris lasteaialaps Silvi.

«Nad võivad elama hakata.»

«Aga kas me saame nendega mängida!» küsis nüüd mitu lasteaialast kooris, ning sai ka mitmest suust vastuse:

«Kindlasti saate nendega mängida.»

Lasteaialapsed vaatasid üksteisele otsa ja nende niigi ümmargused silmad muutusid veelgi ümmargusemaks. Nüüd ei osanud nad enam midagi küsida. Ei küsida ega arvata. Tuli lihtsalt oodata, kuni külalised käed selja tagant ära võtavad.

Juba nad võtsidki. Koolilaste pea kohale tõusid suured vineerist väljasaetud tähed. Ilusasti rivis, astusid külalised nende jaoks valmis pandud pinkide poole. Lasteaialapsed hõikasid neile saateks:

«Aaa!»

«Bee, bee, bee!»

«See on ee!»

Niisugust kinki ei teadnud küll keegi oodata. Vähemalt lasteaialaps Silvi mitte. Tema silmad ei

Illustreerinud LILIAN HÄRM

olnud nüüd enam ümmargused. Need olid kangest mõtlemisest hoopis pilukil.

Varsti said kõik teada, mille kallal Silvi pead murrab.

«Aga kuidas need tähed võivad elama hakata! Nad on ju vineerist.»

Paistis, et külalised olid seda küsimust oodanud. Pioneerikaelarätiga poiss astus saali keskele ja plaksutas käsi. Kohe jooksis tema juurde üks tähekandja, lõi kannal tiiru, kummardas ning tardus siis kivikujuks.

«Em, em, em!» kilkasid lasteaialapsed.

«Plaks!» kopsas suur poiss uuesti käed kokku.

«Uu, uu, uu!» kilkasid lasteaialapsed.

«Plaks-plaks!»

Seepeale tulid ja tiirutasid kaks tüdrukut, esimesel R, teisel täht I pea kohal. Aga kohe nende kannul hüppas külalistepingilt püsti kavala näoga poiss, sibas neljakäpakil saali keskele ning paugas:

«Rauh! Rauh! Rauh!»

Nüüd sai Silvi aru, kuidas tähed elama hakkavad. Ja teised lasteaialapsed samuti. Ja kõik tahtsid kangesti kassi teha, et MURI-koe-ral üksi igav ei hakkaks. Ja veel teisigi loomi.

Õhtul kodus kirjutas oktoobrilaps Milvi päevikusse:

«Täna käis meie täheke lasteaias külas. Viisime neile omatehtud tähed, haukusime, määgisime, näugusime ja laulsime laulu «Suusasõit». Lasteaialapsed hirnusid, muutasid, kikeriitasid ja laulsid laulu «Lumememme uni!».

Kas oli veel midagi kirjutada!

«Oli tore koondus,» kirjutas Pilvi.

PIONEERIATAMAN

Veerohkel ajal on Narva jõel laiust ja sügavust, kiirust ja käre- dust. Nagu magnet tõmbab ta ümberkaudseid poisse ligi. Kui ujumiseks varavõitu, tullakse õngitsema, sõudma, lutsu loopima või lihtsalt niisama vaatama.

Serjoža oli siin igal vabal hetkel. Väiksemad poisid seda aina ootasid.

«Serjoža, aita,» pistab väikemees talle krobelse puukoore pihku. Varsti liigub kena laevuke lainetel, purigi peal.

«Õpetä meid,» manguvad natuke suuremad. Ja Serjoža näitab, kuidas ussi õngekonksu otsa pista, kuidas korki vaadata ja millal tõmmata. Poistevägi kutsub Serjožat pioneeriatamaniks ja kuulab teda kõiges.

1966. aasta 24. mai oli imeilus päev. «Ema, ma lähen õige natukeseks jõe äärde!» hõikab Serjoža, ja juba ta ongi kõrgest kaldast all. Seal on õngeritvadega poisikesed nagu pääsukesed reas. Naabri Slavka on aga päris paadisilla otsale roninud. Küll ta on ettevaatamatu! Seal all on just sügav hauakoht ja vool eriti tugev. Vaata, kui libiseb. «Ah, sa!» hüüatab samal hetkel Slavka. Kõige ilusam kork ja hea konks jäid mingi kasvu taha kinni. Poiss küünitab õnge lahti päästma, libiseb ja juba rabelebki ta mustendavas vees. Vool kisub teda põhja. Serjoža tormab sõbrale appi. Sukeldub. Käes! Uppuja haarab sõbrast kinni. Serjoža võitleb üksinda kahe eest. Missugune kole sügav neelukoht! Veel kolm meetrit ja paadisild oleks siinsamas. Vool kisub poisse alla. Viimase jõuga hoiab Serjoža Slavkat vee peal. Hoiab, kuni abi tuleb, kuni Slavka kaldale tõmmatakse. Siis on pioneerid jõud otsas...

24. detsembril 1966 autasustas Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium Narva 3. 8-kl. Kooli pioneerid Sergei Nagajevit medaliga «Uppujate päästmise eest».

JUTA RENZER

JOSEF KOŽIŠEK

Vana õunapuu

MEIE AIAS ON VANA ÕUNAPUU. TA ON KÕURU VAJUNUD NAGU VANA EIDEKE. TIHTI JÄÄME TEDA VAATAMA JA MEILE TUNDUB, ET SEE ON TEISTE PUUDE VANAEMA.

VAHEL NÄIB MEILE, ET TA ON KA MEIE VANAEMA. KUI PUU ON ÕIEHTES, NAERATAB TA KAUGELT NII ILUSASTI NAGU MEIE VANAEMAGI. KUI TUUL TA LEHTEDES SAHISTAB, SIIS ON NIISUGUNE TUNNE, NAGU JUTUSTAKS VANAEMA MUINASJUTTU. JA KUI ILMUVAD ÕUNAD, — SIIS JUSTKUI KUTSUKS VANAEMA MEID OMA SUURE PÕLLETASKU JUURDE. ME VISKUME ÕUNAPUU SÖLLE, EMBAME TA OKSI, NAGU OLEKSID NEED VANAD KÄED, JA OTSIME

LEHTEDE VAHELT ÕUNU NAGU MEIE VANAEMA TASKUTEST.

KUI ÕUN MAHA KUKUB, JOOKSEB SELLELE JÄRELE MEIE MIISU VÕI TEMA POEG — JUST NIIVIISI PÕUAVAD NAD KA LÕNGAKERA, KUI VANAEMA TUKKUMA JÄÄB JA KERA TA SÖLEST MAHA VEEREB. KUI MADLENKA TALVEL HAIGE OLI, EI LAHKUNUD VANAEMA HETKEKSKI TA VOODI JUUREST. SUVEL OLI MADLENKA JUBA TERVE JA ISTUS AIAS. SIIS KUMMARDUS NIISAMA HOOLITSEVALT TEMA KOHALE VANA ÕUNAPUU. JAH, TÕSI: SEE VANA ÕUNAPUU TEEB KÕIKE NII NAGU MEIE VANAEMA.

Tõlkinud ELLE TURKINA

Diisonid ja liblikad

ÜKS PIISON : PLIKAD
 KÕIK PIISONID : LIBLIKAD
 ÜKS PIISON : TIIVAD KÄIVAD KLIPA KLÕPA
 KÕIK PIISONID : TIIVAD KÄIVAD KLIPA KLÕPA
 PLIKAD PLEKIST LIBLIKAD

ÜKS LIBLIKAS : POISID
 KÕIK LIBLIKAD : PIISONID
 ÜKS LIBLIKAS : SARVED KÄIVAD NÜHKA NÄHKA
 KÕIK LIBLIKAD : SARVED KÄIVAD NÜHKA NÄHKA
 POISID PAPIST PIISONID

Kui kumbki pool on oma salmi ära laulnud, siis laulavad mõlemad pooled korraka, kumbki oma sõnu, ja teevad seda veel kord, ja veel kord, ja veel kord, ja veel, kuni saab selgeks, kumb teise üle laulab. Laul aga peab seejuures ikka lauluks jääma, viis ja sõnad ei tohi ära laguneda.

Kord läks kuu üle taeva, ja kui ta oli parajasti Aafrika kohal, märkas ta kõrbes midagi. Ta vaatas täpsemalt, see oli väike roosa kaamel. Kuu seisatas, uuris veel lähemalt ja nägi, et kaamel nutab. Kuu ütles:

«Mis sa siin teed! Kõik inimesed, lapsed, loomad, kõik lilled magavad, sina aga ei maga, sa koguni nutad. Kes siis niimoodi käitub!»

«Ah,» ütles väike roosa kaamel, «ma astusin endale okka jalga, jalg valutab väga ja ma ei saa magada.» Ja ta nuttis edasi.

«Vaat kus lugu,» ütles kuu, «mis ma sinuga küll peale hakkam! Ära nuta!» Ta pühkis väikese kaameli nina puhtaks. «Näita oma jalake siia, las ma vaatan seda!»

Ta valgustas jalga, nägi okast, tõmbas selle välja ja puhus haavale hõbedast hingeõhku, mis on veel parem kui penitsilliin. Valu möödus otsekohe. Väikesel roosal kaamelil oli hea meel. Ja hea meel oli ka kuul, et see asi tal nii hästi õnnestus. Kunagi varem polnud ta midagi niisugust teinud.

«Ah, onu, küll te olete hea,» ütles väike roosa kaamel, «kas te olete arst!»

«Ei,» ütles kuu, «ma olen . . . Jah, kes ma õieti olen! Ma olen nii-öelda öövaht, ma jälgin, et kõik korras oleks, et kõik rahulikult magaksid. Aga kuidas sinu nimi on!»

«Ma ei tea,» ütles väike kaamel, «ma ei käi veel koolis.»

«Ahah,» ütles kuu, «hm . . .»

«Onu, te jalutate taevas ringi, võtke mind kaasa, kas või õige veidike maad!»

Kuu kõhatas hääle puhtaks:

«Kh-m-kh-m,» pomises ta, «õigupoolest ei tohi ma seda teha, aga olgu pealegi. Et see oled sina, pigistan ma ühe silma kinni. Roni mulle selga . . . niimoodi . . . Hoiä hästi kõvasti kinni — läheb lahti!»

Ta lendas taevasse, ja seal nad siis rändasid, ja see oli nii vahva!

Kõik oli hästi näha, sest kuu valgustas kõike väga täpselt. Nad nägid üht lõvi kõndimas, too otsis midagi hamba alla, sest ta kõht oli tühi ja nalja tõttu ei saanud ta uinuda. Teisal magasid ahvid puu otsas ja naeratasid läbi une. Kindlasti

nägid nad unes midagi ilusat. Siis jõudsid rändurid ühe linna kohale, ja kuu ütles:

«Nüüd ma näitan sulle toredaid asju!»

Ta laskus ühele tänavale, ja väikese roosa kaamelil imestusel polnud piiri. Midagi niisugust polnud ta veel iial näinud. Nad vaatasid kaupluste vaateaknaid, vahtisid sisse akendest, mille taga magasid lapsed. Siis läid nad seisma juhe mänguasjade kaupluse ette, ja see meeldis väikesele kaamelile kõige rohkem. Kuu tahtis jälle edasi minna, väike roosa kaamel aga ütles muudkui:

«Oodake ometi, onu, ma tahan veel toda asja vaadata, veel seda siin ja toda seal!»

Kuu ütles kannatamatult:

«Tule nüüd juba, tule!»

Ja siis märkas väike roosa kaamel vaateaknal pisikest hõbekellukest. Tal jäi suugi lahti, ta muudkui vahtis ja vahtis, ja ütles siis:

«Onu, ma tahaksin kangesti seda kellukest endale, ostke mulle niisugune kelluke!»

«Mis sulle pähe ei tule,» pahandas kuu, «kauplus on praegu kinni, tule lähme edasi!»

«Ma tahan kellukest!» nuttis kaamel, sest ta oli

veel väike ja mõistmatu.

Kuu vaatas kokkunenult ringi.

«Ära ulu, ma viin su ilusale aasale, seal on hästi magus rohi ja palju maasikaid, nämm-nämm-nämm, see on alles pidusöök!»

Aga väike kaamel ei tahtnud seda kuuldagi. Ta nuttis. Ta tahtvat ainult seda kellukest.

Mis kuul üle, äi! Ta vaatas jälle, kui palju kelluke maksab, ja võttis kellukese ära ning pani ühe mündi asemele. Küll müüja hommikul imestab! Siis sidus ta kellukese väikesele kaamelile nõoriga kaela, kuivatas tal pisarad ja ütles:

«Nüüd sul on, mida sa saada tahtsid. Marss, roni mulle selga ja aidaa magama! Läheb lahti!»

Terve öö pomises kuu endale midagi habemesse, aga see ei olnud pahasti mõeldud. Te ju teate, et ta on juba vana, ta käib juba nii kaua taevas ringi, et ta ei tea isegi kui kaua, ja äkki tahab üks väike kaamel endale kellukest, või tuleb tal okas välja tõmmata, või: onu, võtke mind kaasa! Varsti võib-olla hakkavad ka hiired ja vihmaussid ja igasugused putukad-mutukad teda kinni pidama: onu, jutustage meile muinasjuttu ja tulge meiega suplema, ja: onuke, tehke kukerpalli... Nii ta ümises endamisi, siis aga pani väikese roosa kaamelil rohelisele aasale, kus maasikaid kõige rohkem oli, ja puhus tema peale hõbedast hingeõhku, mis on palju parem kui penitsilliin, ja väike kaamel jäi sedamaid magama. Ta oligi ju väga väsinud. Kuu kattis ta veel rohelise lehega kinni, et ta ei külmetaks, paitas teda, naeratas ja tõusis taevasse. Seal ta silus oma vuntse ja läks tõsiselt ning tähtsalt minema. Hommik ju ka koitis juba.

Kui väike kaamel hommikul üles ärkas, mõtles ta, et see kõik oli olnud unes. Ta hakkas astuma, ja äkki... Klingling, klingling! Kelluke ta kaelas helises. Küll tal oli alles hea meel! Otsekohe tahtsid ka kõik teised väikesed kaamelid endale niisugust kellukest. Aga kust seda võtta!

Kuu ei laskvat enam endaga rääkida. Ta ei võta enam kedagi kaasa. Ta polevat mingi van-ker. Ja pealegi — öö olevat magamiseks, mitte ringihulkumiseks.

Kuu ja väike kaamel

ALOIS MIKULKA

Illustreerinud VALLI HURT

Tõlkinud GEORG SEPP

Lapsed armastavad nukkudega mängida

Nukke on tehtud õlgedest ja puust ja kaltsudest ja savist ja kallihinnalisest portselanist ja ... Seda nimekirja võiks kenasti pikendada. Aga parem vaafa ise, missuguste nukkudega mujal maades mängitakse!

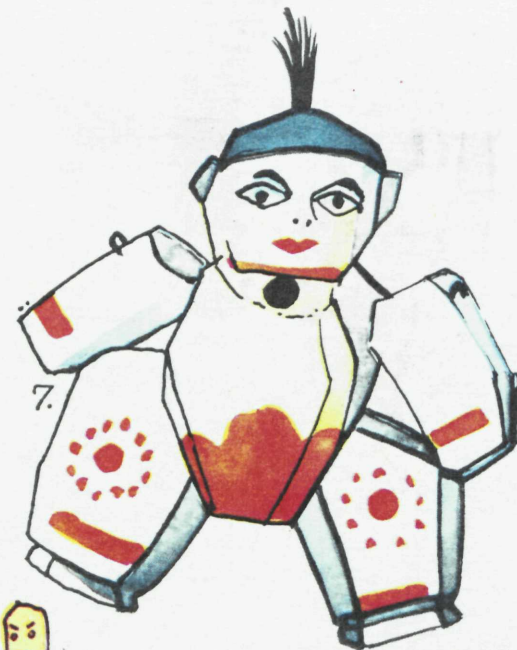
1. Jaapani laste nukud
2. Jaapani laste pulknukud
3. Aafrika laste nukk
4. Vene laste saviratsu
5. Jugoslaavia laste mänguvile
6. Hiina laste muinasjutuloom
7. India laste hüpnukk
8. Lapi nukud nahkhällis
9. Indiaanlaste nukk
10. Poola laste mänguhobu

1.

4.

7.

2.

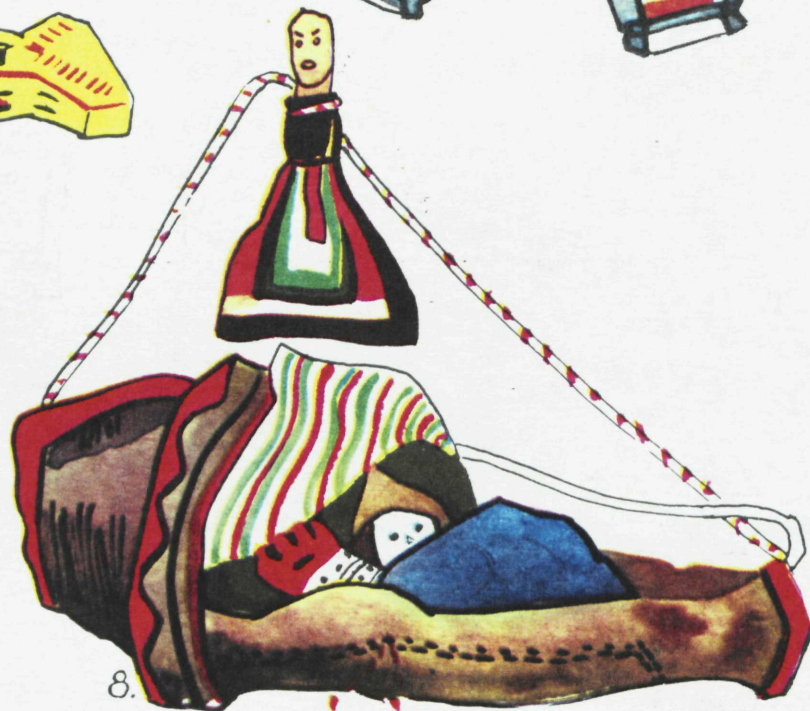
3.

5.

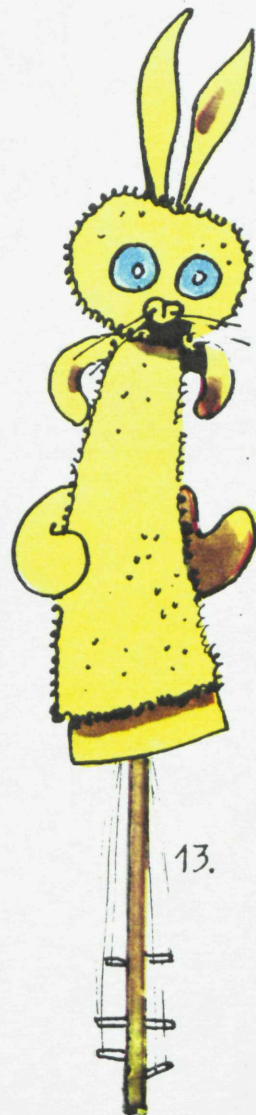
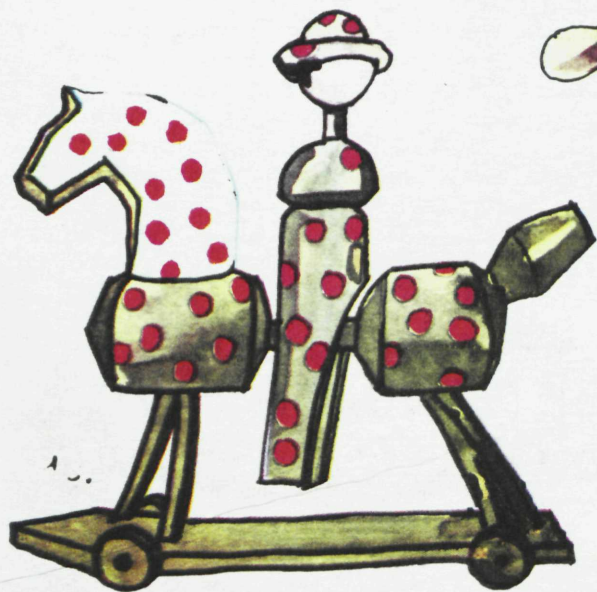

6.

8.

Aga ka suured mängivad nukkuudega

Nukuteatris.

Neid nukke, mis mängima kutsuvad, on seal päris palju.

Käpiknukkude [11]

kehaks on riidest kinnas. Kinda sisse peidab näitleja oma käe. Nii saab käpiknukk olla vaid näitleja käe suurune. Näitleja sõrmed liigutavad nuku käsi ja pead. Nuku pea on kinnitatud kinda otsa. Üldse on käpiknukud kõige väiksemad nukud. Vaevalt et käpiknukuga sobiks mängida Kalevipoega. Nemad on loodud hästi lõbusaid ja naljakaid osi mängima.

Pulknukkude

keha on nagu käpiknukkudelgi riidest. Nendel aga seisab pea pulga otsas. Näitleja üks käsi asub jällegi nuku sees, tema sõrmed on nuku käteks. Nuku pead liigutab ta sellesama pika pulga abil. See pulk on painduv, et nukk saaks ka oma keha kõverdada. Toredaks pulknukuks on elevant näidendist «Elevandi poeg». Kui näitleja tõmbab pulgale kinnitatud nööri, siis tõstab ja painutab elevant oma lonti. Londi sees on voolik, sest üks tõeline elevant peab läbi londi vett pitsima.

Javanukud

on pärit Indiast. Nendel toetub pea samuti pulga otsa. Javanuku pea on aga palju liikuvam kui pulknukul. See oskab vaadata üles, alla ja kõrvale. Javanukudel on ka õlad. Nende külge kinnitatakse käed, mida näitleja juhivad varraste abil.

Javanukk võib olla kas või niisama suur kui näitleja ise. Harilikult on javanukud kangelasnukud. Nad sobiksid mängima Kalevipoega ja Saabastega Kassi. **Kombineeritud nukk**

on näiteks Turemar [12] ja jänku [13]. Umbes 80 sentimeetri pikkune naljakas Turemar on isegi paindavam kui baleriin. Sest selgroogu asendab tal porolooniga kaetud kummivoolik. Turemaril liigub ka lõug — vaja ainult peenikesest tamiinööri tõmmata. Käsi või jalgu paneb liikuma juba hoopis teine näitleja. Tehakse ka niisuguseid nukke, mida juhivad koguni neli näitlejat.

JUHAN AARE

JUTT MÄRTSIKELLUKESEST

ANU AIAS, ÜMMARGUSES SIBULAMAJAKESES, MAGAS MÄRTSIKELLUKE. MAGAS NII MAGUSALT, ET EI KUULNUDKI, KUIDAS SUVI RÄNDLINDUDEGA LAHKUS, KUIDAS SÜGIS LEHEKULUS SAHISTAS, KUIDAS PILVEMÄELT LASKUS MAALE VALGE TALV. MAGAS, JA MUUDKUI NÄGI UND, ET KASVAB PÄIKESE POOLE. ÜHEL SÄRAVAL YEEBRUARIHOMMIKUL LENDAS TIHANE KIBUYITSAPÖÖSALE. SILUS SULEKUUE KORDA, LÜKKAS OKSAKIIGE ÖÖTSUMA JA HAKKAS TIIDUTAMA: TI-TI-TIIT, TI-TI-TIIT, ON PÄIKE SIIN, ON SIIN, SIIN!

ÜLF AIA PUDENES LINNULAUL LAIALI. AGA ÜKS TIHASE YIISIRAASUKE SATTUS MÄRTSIKELLUKESSE MAJA JUURDE JA HELISES SEAL: TI-TI-TI, TI-TI-TI.

«KES SEAL KOPUTAB!» KÜSIS UNINE LILL.

«SEE OLEN MINA, TIHASE PÄIKESELAUL. TULE VÄLJA, MÄRTSIKELLUKE, TULE!»

«KAS LÖÖKE ON JUBA KOHALE JÕUDNUD! KAS TALVETAADI KASUKALE ON JUBA AUGUD SISSE KULUNUD!» KAHTLES MÄRTSIKELLUKE.

«EI, SEDA VEEL MITTE,» TI-TI-TAS LAULURAASUKE, «AGA PURIKAD NUTAVAD, OI, KUIDAS NUTAVAD.»

«MA SIIS MAGAN VÄHEKE VEEL,» ARVAS MÄRTSIKELLUKE. ENT UND ENAM EI TULNUD. TASAHIJU KOBIS TA VOODIST VÄLJA, VÕTTIS HÄLLIST HELEROHELISE IDULEHE, MÄHKIS SELLE SIIDMÄHKMESSE, JOOTIS, SÕÖTIS TEDA LILLESIBULA TAGAYARADEST. JA, NÄE, HELEROHELINE IDULEHT HAKKAS TASAPISI SIRGUMA. KASYAS JA KASYAS, JUBA JÕUDIS TOALAENI. SEALT AGA EDASI EI SAANUD, LAELUUK OLI KÕVASTI KINNI.

KELLUKE TÕSTIS TOOLI LAUA PEALE, KAVATSES JUST RONIMA HAKATA, KUI KEEGI JÄLLE KOPUTAS,

LÄBEMATULT, KÕVASTI: TILK, TILK, TILK!

JA SIIS KUULDUS HÕIGEGI: «AVA RUTTU UKS, MÄRTSIKELLUKE! OLEN SULAYESI, TULIN SULLE ÄRKAMISKÄSKU TOOMA!»

«HEA KÜLL! ASTU EDASI. JUBA MA KUULSIN, JUBA MA AMMU ÄRKASIN!» HÜÜDIS KELLUKE EGA TEINUDKI UST LAHTI.

TAHTIS JUST HAKATA LAUA PEALT TOOLI PEALE RONIMA, KUI UKSEKELL HELISES: LII-RI-LI, LII-RI, LII-RI-LII-RI-LI, LI-LII-RI!

NÜÜD AVAS MÄRTSIKELLUKE UKSE. TUPPA LENDAS LÖÖKESE LAUL, TÕUSIS LAE ALLA, LÜKKAS VALLA LAELUUGI, LIPSAS VÄLJA JA HETKE PÄRAST SILLEDAS JUBA KUSAGIL KATUSE KOHAL. «OLID SINA AGA NOBE KÜLALINE!» HÄMMASTUS MÄRTSIKELLUKE. ENT HELEROHELINE IDULEHT SIRUTAS END SIBULAMAJAST VÄLJA JA HAKKASKI NÜÜD PÄRISLT KASYAMA PÄIKESE POOLE.

TA OLI NII RUTAKAS JA NII ÕHETAV KUMMALISEST SOOJUSEST, ET TEEL KÕIK LUMEHELBEKESED ASTUSID TA JUUREST KAKS SAMMU EEMALE, ET MITTE KOHE ÄRA SULADA.

ESIMESE IDULEHE JÄREL HAKKAS SIRGUMA TEISI. VARSTI OLI NEID TERVE VÄIKE KIMBUKE. MITMEL NEIST OLI KAASAS LUMIVALGE ÕIEKELL. IMELIK PEHME VALGUS ÜMBRITSES NEID KÕIKJALT.

JA ÜHEL HOMMIKUL NAD TUNGISIDKI LUMIKATTEST LÄBI. MILLINE PIMESTAVVALGE MAAILM TERETAS NEID! NAD PIDID LANGETAMA PEAD.

TIHANE LENDAS PÖÖSALE JA LAULIS RÕKKAVALT, NAKATAVALT. ÕRNALT HAKKASID HELISEMA HAPRAD ÕIEKELLUKESED. SOOJALT NAERATAS NEILE PÄIKE.

KUI ANU ÕUE TULI, MÄRKAS TA KOHE PÖÖSA ALL OTSE LUMES PUHKENUD LILLI.

«MEMM, AE, MEMM!» YUDIS TA TUPPA. «TULE VAATA, KEVAD ON KÄINUD MEIE AIAS!»

PAUL HAAYAOKS SARVELAUL

SIKK, SA,
MIKS SA
PUKSID, POKSID,
SARVI
VASTU KIVE KOKSID!
MIKS SA PUKSID!
ÜTLE, KOSTA!
PAREM UUED
SARVED OSTA.
NEED SUL SIRGED,
NEED SUL LUISED.
OSTA PAREM
PIHLAPUISED.
AGA KUI KA
NOOD EI KESTA,
KADAKASED
SARVED VESTA!
TÜÜTAVAD SIND
PARMUPARVED —
SULLE KULUKS
PÖDRASARVED.
SARVED
PIRUPARULISED,
VÕIMSAD,
LAIAHARULISED!
SIIS VAST ALLES
RAHU MAITSEKS,
ASTUKS VÄLJA
TEISTE KAITSEKS.
TUGEVAKS SAAKS
ÜLEMÄÄRA, —
TÕNKAKS TONTI,
NUHTLEKS JÄÄRA!
SIKK KUID SÕRAD
LOIKU KASTAB,
HABET RAPUTADES VASTAB:
«MÕKI-MÕKI,
JUTT VÕI ASI! —
KEERDUS NAGU
SARVESASI.
MÕKI-MÕKI,
KAS KA AIMAD,
ET MU ÜHKEID
SARVI LAIMAD!!
UUSI SARVI
POLE TARVIS.
MINU JÕUD
MU ENDA SARVIS!»

Illustreerinud HELDUR LARETEI

Lapimaa ulatub Valge mere äärest Koola poolsaarelt üle Soome, Rootsi ja Norra põhjaosa kuni Atlandi ookeanini välja. (Palu vanema klassi pioneeri, et ta sulle atlasest näitaks!) Lapimaal elavad lapsed. Nad kõnelevad sedamoodi keelt nagu soomlased ja eestlased. Lapimaale saabub kevad siis, kui

Haned hüüavad

«Ngaa-ngaa-ngaa!». Need on hallhaned. «Kaiiaia-kaiiaia!» Need on rabahaned. «Kliu-kliu-kläu-kläu!» Need on laukhaned. Riviahelikes lendavad linnud uduhalli taeva all ja kuulutavad, et käre talv on möödas. Päikeselistel päevadel lumi sulab. Põhjala lage tundra kattub värvikireva lillevaibaga. Öitsemisega on kiire, sest kevad on lühike. Suvel näeb maapinnal vaid rohekaspruuni sammalt. Maa ligidale sirutub peenikese kõverdunud tüve ja okstega kaski ning pajusid. Siin-seal läigib järvesilm. Soo on täis mudaseid laukaid. Sügisel punavad soodes ning rabades pohlad ja jõhvikad. Eemal tõusevad taeva poole tumedad mäeseljandikud.

Kuid praegu on tundra alles lumme mattunud. Hanna istub soojas palkhütis ja kuulatab hanede hüüdeid. Ta oli talv läbi kangaspuude taga

ja kodus rüügangast. Kangas sai valmis. Missugused rüüd sellest tehakse? Eks ikka niisugused, mis lapi naistele ja neidudele meeldivad: hästi ilusate punast, sinist ning kollast kirja äärispaelttega. Hanna juba teab! Nagu pildil näed, on tal endal niisugune rüü seljas. Ja enda kootud on ka tore müts tal peas ning punaste-kollaste narmastega rätik õlgadel. Aga mida Hanna nii hoolega teeb? Ta pistab soast läbi värvilisi lõngu. Kui lõngad soastatud, hakkab ta salli kuduma.

Hanna laseb kätel kärmesti käia. Haned ju hüüavad, kutsuvad laplasi endaga kaasa! Varsti jätavad karjused talvehütid maha ja lähevad põhjapõtradega kaugetele tundrakarjamaadele. Hanna läheb karjusega kaasa. Selleks ajaks koob ta salli valmis.

EINO TALI

Paharetid

Tuul kihutas pilvemügarikke üle katuste. Kuna Epp õues seisis, nina püsti taeva poole, jooksid Jaak ja Riho tema juurde. Nad tirisid ta majaotsa taha, viitasid pööningu aknale:

Minuti pärast ilmusid Jaak ja Riho tagasi, pärisid:

«Oli ju kole!»

«Oli,» noogutas Epp.

«Ega sa fea, kes nõnda mõmisesid!»

«Tea — teie kahekesi.»

«Meie jah,» naeris Jaak, Riho hõikas uhkelt:

«Oleme paharetid!»

Samas prahvatas aken uuesti avali ning kostis veel õudsem hääl kui ennist: vali undamine ja klaperdamine. Epp lausa nõksatas. Poiste naer katkes, teineteise käest kinni kahmanud, vahtisid ka nemad aknasse. Kes siis nüüd pööningul möllab!

Epp küll kõheles, kuid võttis südame rindu. Ta läks kotta ja hiilis trepist üles, poisid kannul. Tasahilju ukse paotanud, piilusid kõik kolm pööningule.

Mis nööril rippuva Sotnikute pesuga tehti! Aluspükse sikutati säärest lipa-lapa, särke rap-

siti rops ja rops, seda kõike ulumise saatel: uu-uu! — Oih, üks kirju taskurätt rebiti nöörilt ära ja paisati otse piilujate poole! Nood ei pidanud enam vastu, tormasid alumisele korrusele, vupsasid tihedas pundis Sotnikute kööki, kus onu parajasti kraani juures õiendas.

«Nad pilluvad teie pesu!» hüüdis Epp.

«Kes!»

«Ei näinud, kes,» seletas Epp. Poisid aga, vahepeal kokkumisest tummad, kisasid jälle:

«Paharetid! Päris paharetid!»

Onu kõndis asja uurima, ainult nii aeglaselt, et Epp pidi teda sõrmest tõmbama, Jaak ja Riho tagant tõukama. Ülal trepimademel tõmbajad-tõukajad peatusid, onu üksi sõandas pööningule astuda. Seal uluti ning kõhmutati edasi, koguni vilistati: fii-ii! Siis järsku vaikus. Ukse taga olijad pidasid hinge kinni: kas onu ikka saab neist jagu! Jah, ta tuli ilusti välja.

«Siin on tõesti paharetid käinud, säärest tuli-

Illustreerinud EDGAR VALTER

«Vahi parem sinna.»

«Mispärast!» imestas Epp.

«Kohe kuuled,» töötas Jaak salapäraselt. Riho soovitas:

«Ja hoia sirelioksast kinni, muidu kukud ehmatusest pikali.»

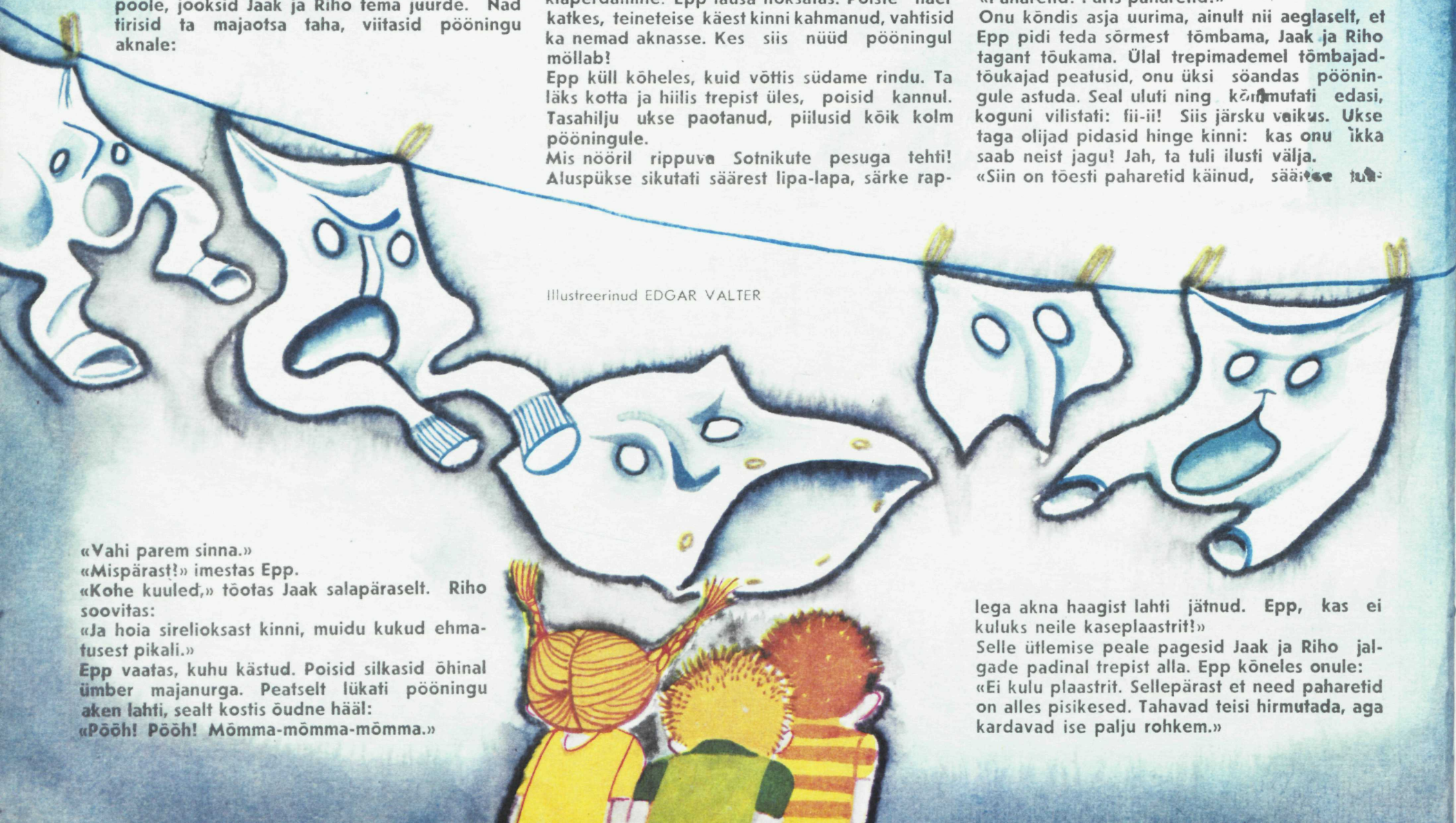
Epp vaatas, kuhu kästud. Poisid silkasid õhinal ümber majanurga. Peatselt lükati pööningu aken lahti, sealt kostis õudne hääl:

«Pööh! Pööh! Mõmma-mõmma-mõmma.»

lega akna haagist lahti jätnud. Epp, kas ei kulukuks neile kaseplaastrit!»

Selle ütlemise peale pagesid Jaak ja Riho jalgade padinal trepist alla. Epp kõneles onule:

«Ei kulu plaastrit. Sellepärast et need paharetid on alles pisikesed. Tahavad teisi hirmutada, aga kardavad ise palju rohkem.»

AKVATUŠŠ

See on joonistus, mille tegemisel on kasutatud guaššvärvi ja musta tušši ning puhast voolavat vett. Muide sõna «akva» tuleneb ladina keelest ja tähendabki — vesi. Vaata, siin on Anneli Kirsme joonistatud akvatušitehnikas pilt «Kiisu!» Kuidas ta selle tegi?

Anneli võttis halli joonistuspaperi ja maalitsuna paksu guaššvärviga vöödilise kassi. Siis raputas ta ettevaatlikult (et värvi lauale ei pritsiks) pildi tühjale tagapõhjale tillukesi täppe. Nüüd tuli oodata, kuni värv kuivas. Seejärel kattis Anneli kogu pildi (ka kassi ja täpid) musta tuššiga. Kui tušš oli täiesti kuivanud, läks Anneli kraanikausi juurde ja laskis veejoa pildile voolata. Mis juhtus? Guaššvärviga kaetud kohtadelt (kass ja täpid) uhtis vesi tušši ära. (Niisugust veeuhtmist nimetavad kunstnikud pildi ilmutamiseks.) Siiski osa tušši jäi (ja peabki jääma) guaššvärvi külge kinni — see akvatušitehnikat iseloomustabki. Nüüd on pilt valmis ja Anneli pani selle kuivama.

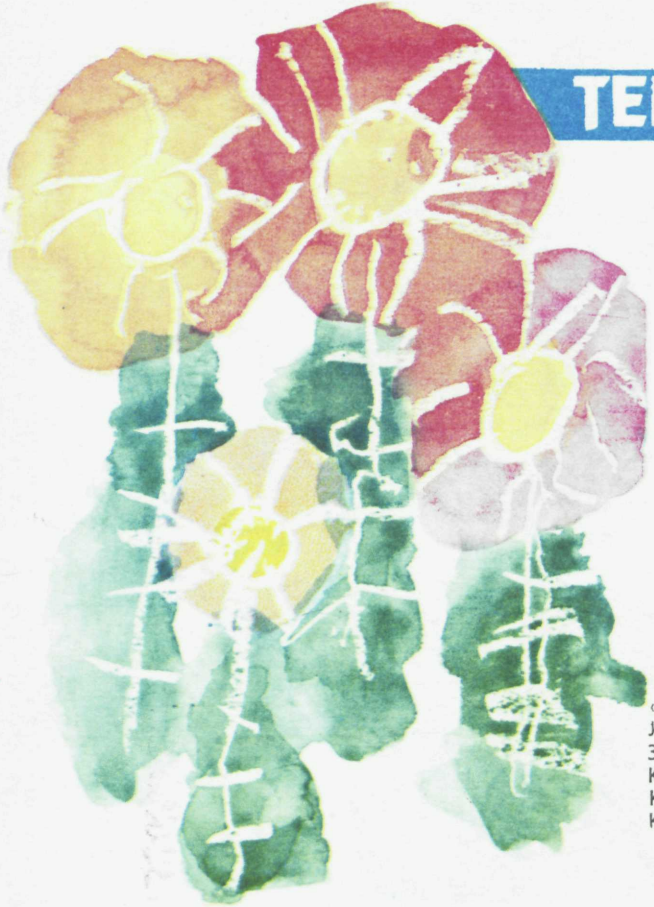
Miks niimoodi pilte tehakse? Aga akvatušipilt tuleb ju välja huvitava ja omapärase ilmega ning on oma laadilt teistest vesivärvipiltidest erinev!

Akvatušitehnikas pilte võid joonistada nii valgele kui ka ükskõik mis värvi paberile. Esiolgu maali ainult ühe guaššvärviga, kata üleni musta tuššiga ning ilmuta. (Ilmutada võid ka tavalises pesukausis, kuhu pane joonistus mõneks minutiks ligunema ning seejärel uha puhta veega üle!) Järgmiste piltide jaoks võta juba suurem paber ja rohkem värve. Ära paberit üleni guaššvärvidega kata, sest siis jääb ilmutamisel joonistusele väga vähe tušši. Jälgi hoolikalt värvi pakust! Liiga vesisest värvist läheb tušš läbi ja joonistuse ilmutamisel ei tule midagi nähtavale. Piltide katmisel võiksid kasutada ka värvilisi tušše, kuid siis tingimata veekindlat «Kalmaari».

SENTA KIVISTIK

TEEME LAHTI POSTIPAUNA!

«LILLED» —
JONISTANUD
3-AASTANE
KAIRIN
KASK
KIVIÖLIST.

MINU VANAEMA

KUI KÜLASTAN TEDA,
KÜLL RÖOMUSTAB TA:
«TULID, TIIUKE, JÄLLE
MIND VAATAMA!»

TA VÕTAB MIND SÖLLE,
TA PAITAB MU PEAD
JA KÜSIB: «KAS HINDED
SUL KOOLIS ON HEAD?»

SIIS JULGELT MA VASTAN,
ET HÄSTI MUL LÄ'EB.
MIND TUGEVALT EMBAYAD
VANAEMA KÄED...

TIIU ARON,
Emmaste 8-kl. Kooli III klassi
õpilane

VASIKAT AJAMAS

See juhtus ühel ilusal suvepäeval. Tulime emaga koju ja nägime, et meie vasikas on naabri karja juures. Läksime siis teist ära ajama. Tõin joostes toa juurest veel nõõri.

«Nüüd saame ta oma karja hulka viia,» rõõmustasime emaga. Mina sammusin vasikaga ees, ema tuli taga.

Äkki pistis vasikas jooksma. Ta tõmbas mind nii, et kukkusin ninali maha.

«Mis sa ikka rumalale loomale teed!» siunas ema. Eks me siis hakkasime jälle teda taga ajama.

Kui põgenik oli viimaks meie loomade juurde jõudnud, tuli Muki ja haugas. Lambad panid jooksu, sest nad kartsid hirmsasti koera. Noh, eks vasikas ka lammastele järele. Krabasin küll nõõrist kinni, aga lehmahakatisel oli jõudu rohkem. Istusin maha ja hoidsin kramplikult nõõrist, kuni ema järele jõudis. Siis tirisime rumalakese karjamaale tagasi ja panime ketfi.

Pärast olime kõik kolmekesi väsinud — ema, mina ja vasikas.

TEA JÖÖGER,
Väimela 8-kl. Kooli IV klassi
õpilane

LUGU VANAEMAST

Elas kord vanaema, kes istus akna all ja kel oli üks suurte jalgadega ämblik süles. See ämblik liigutas kogu aeg oma suuri jalgu. Aga teine ämblik istus vaikselt pesas ja aina mõtles ning mõtles. Mõtles ühe päeva. Mõtles teise päeva, kolmanda ja tüki veel neljandatki. Siis tuli pesast välja ja nägi, et vanaema kapil olid viis varrast, sukapaar ja nende kõrval vanaema prillid. Kuhu kadus küll esimene ämblik?

LIIA RAUDSEPP,
Valtu 8-kl. Kooli II klassi
õpilane

VÕIDUMEHED ON SELGUNUD

«Tähekesed» kirjandusvõistlusele saabus üle kuuesaja võistlustöö — luuletuse, jutukese, muinasjutu ja näidendi. Oli palju tegemist, et nende seast need kõige paremad välja valida. Toimetuse tädid ja onudele meeldisid Tallinna 44. Keskkooli I b klassi õpilase DIANA LUMINA jutuke «Naljalugu», Tallinna 27. 8-kl. Kooli I b klassi õpilase JÜRI ROOSA pisi-lood «Pihlakas», «Mänd», «Kuusk» ja «Söber Prints», Tallinna 20. Keskkooli I c klassi õpilase ILONA TOMINGA luuletused «Meie kleidid», «Tihane», «Kassipere», «Kuldne vahtralehekene», «Saapad» ja «Patsi tants», Tallinna 7. Keskkooli I b klassi õpilase KRISTI KIVETI luuletus «Õunake», Tallinna 10. Keskkooli III b klassi õpilase MERLE TEEVERI näidend «Pisilugu», Tallinna 37. Keskkooli IV c klassi õpilase INNA LUMINA jutukesed «Tihane», ja «Tootsi vembud unenäos», Valtu 8-kl. Kooli II klassi õpilase LIIA RAUDSEPA jutuke «Lugu vanaemast», Koonga 8-kl. Kooli III klassi õpilase TOOMAS MAARANNA muinasjutt «Võlukabiin», Tsooru Algkooli III klassi õpilase EILI PINTMANI luuletus «Sügisel», Tartu 2. Eriinternaatkooli III klassi õpilase ANNE ILVESE luuletus «Lehetants» ning Raplast pärit 6-aastase KAIE KASTI muinasjutt «Karu ja rebane». Nende lugude-laulude autoritele saadab toimetus ka väikesed auhinnad.

TÄHEKE

Koduses kitsis arst

VENE KIRJANIK
EMMA MOŠKOVSKAJA

Üks inimene tundis ennast halvasti. Mitte just sellepärast, et tal midagi oleks valutanud, seda mitte. Ei valutanud tal kõrvad, ei valutanud tal hambad, ei valutanud tal kõht ja jalad ei valutanud tal ka. Aga kui midagi neist ei valutä, aga ometi on valus, siis tähendab see seda, et süda valutab. Aga kui süda valutab, tuleb ju arsti juurde minna. Aga arst, valge kittel üll,

laiutab vaid käsi. Aga arst, valge kittel üll, ütleb ainult:

«Ma ei saa millestki aru. Minu meelest on siin tegu väljamõeldisega.»

Jah, ei oleks tulnud hoopistükkis arsti juurde minna, kellel valge kittel üll! Oleks tulnud minna arsti juurde, kellel kõige tavalisem paigatud kodukittel seljas. Aga kes sellele vaatamata on, jah, just on arst ja kellel on niisugune kangesti kodune kodukittel seljas ja kes lubab ennast EMAs kutsuda.

Tõlkinud ANDRES JAAKSOO

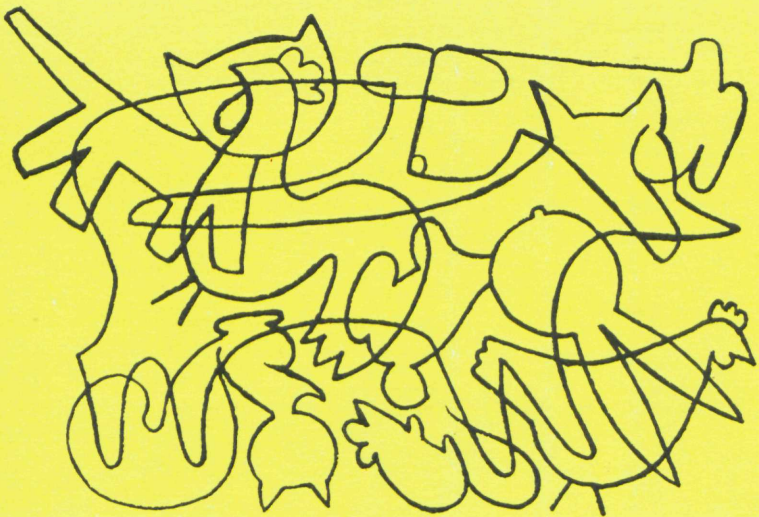
Illustreerinud SILVI VÄLJAL

Esikaanel VELLO SILLAMI foto
«Joonistame Tähekesele».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тягеле» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин-200 007, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин-200 101, Бульвар Эстония, 4. Цена 15 коп. Зак. 144. Тираж 68 000.

MIS ON SIIA JOONISTATUD!

IMELIK LUGU

Sikk astus mööda keed. Äkki kargas talle hõövel kallale. Kiskus ära ta naha ja jooksis minema. Mida tegi sulj võõra nahaga! Läks voodi. Sai sealt vaia. Ja viha. Praadis kodus viha ära. Sõi seda, hammustas vaia kõrvale. Ise istus ukse juures lingil. Järsku soputati. Tuppa tulid miilits ja Sikk. «Näe, tema ongi hõövel!» näitas Sikk. Miilits viis hõövli ära. Pani pangi. Mis sa kippusid Sikule kallale, näppasid ta naha! Ole nüüd pangis...

Oi, oi! Loos on igasse lausesse vähemalt üks vale täht juhtunud. Palume ära parandada!

ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasfeajakiri «Täheke» nr. 3 — 1972, XIII aastakäik, ilmub üks kord kuus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 101, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20. EKP Keskkomitee Kirjastus.

Kolleegium: V. Kotkas, H. Mänd, A. Piirma, H. Pukk (peatoimetaja), H. Raigina, L. Reimann. Kunstiline toimetaja E. Pikk, vanem tehniline toimetaja V. Hurt, vanemkorrektor E. Orgmets.

Laduda antud 20. I 1972. Trükkida antud 20. III 1972. Trükiary 68 000. Paber 90×60/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,86. MB-00967. Tellimise nr. 144. EKP Keskkomitee Kirjastuse Trükkikoda, Tallinn 200 007, Pärnu mnt. 67-a.

ARVAARAL ARVAARAL

HIND 15 KOP.
ИНДЕКС 78231

HEI! HEI!

KAS TEIL PLIATSID ON
JUBA TERAVAKS VESTETUDI
KAS TEIL VÄRVID ON IKKA
KENASTI KÄEULATUSES!
SEST LUGU ON NÕUD NII, ET

ALGAB JÄRJEKORDNE JONISTUSVÕISTLUS

KÕIGILE NEILE,

KES ON VÄIKESED
JA KÄIVAD LASTEAIAS
VÕI LIHTSALT KODUPÕLVE PEAVAD,

KÕIGILE NEILE,

KES ON NATUKE SUUREMAD,
JUBA KOOLITEED TALLAVAD, OLGU SMS
ESIMESES, TEISES, KOLMANDAS,
VÕI NELJANDAS KLASSIS.
JONISTADA VÕIB KÕIGEST SELLEST,
MIS TEILE JUST MEELDIB.
AINULT KAKS TINGIMUST
LISAN SIIA JUURDE:
OLGU PILDID TOREDASTI TEHTUD NING
SAADETAGU NAD MULLE
(TALLINN 200101, ESTONIA PST. 4,
«TÄHEKESE» TOIMETUS)
HILJEMALT 15. MAIKS 1972.
PÄRAST SEDA JAGATAKSE

TUBLIMATELE PREEMIAD!

TÄHEKE

